

4.4.2016

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

kalle.toivonen@lvm.fi

Lausuntopyyntö LVM/487/01/2016

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi automaatiosta ja robotisaatiosta.

Yleistä

Ohjelmistoyrittäjät ry yhtyy luonnoksessa esitettyyn näkemykseen automaatio- ja robotisaatioalan merkittävyydestä. Osaamispohjamme antaa hyvät mahdollisuudet alan kehittämiseen, kunhan jatkossa pidetään huolta erityisesti koulutuksen tasosta, yritysten kyvykkyydestä investoida sekä tähdätään kannustavaan ja EU:n sisämarkkinoiden kannalta toimivaan lainsäädäntöympäristöön

Pidämme tärkeänä, että robotiikan ja automaation kehittämisessä tunnistetaan normien purku keskeisenä teknologian edistämisen keinona ja sääntelyä todella puretaan siellä missä se on mahdollista. Lisäksi on tärkeää luoda mahdollisuuksia kokeiluihin.

Kokonaan uudet kansalliset lainsäädäntöhankkeet vaativat vakaata harkintaa, ja niiden tulee perustua konkreettisesti todettuihin ongelmiin, joita ei voi ratkaista vallitsevan lainsäädännön puitteissa. Jotta EU- ja kansainvälinen sääntely ei asettaisi esteitä robotisaatio- ja automaatiokehitykselle, on syytä kiinnittää huomiota siihen, että EU-lainsäädännön voimaansaattamisessa vältetään kansallista lisälainsäädäntöä mahdollisuuksien mukaan.

Suomen kilpailukyvyyn ja kasvun kannalta pidämme tärkeänä, että selvitetäessä kansallisen lainsäädännön esteitä automaation ja robotiikan hyödyntämiselle sekä edistämislle, työ aloitetaan priorisoiden niitä yhteiskunnan aloja, joissa robotiikka ja automaatio ovat taloudelliselta vaikuttavuudeltaan merkittävimpiä.

Periaatepäätösluonnoksessa on hyvin vähän käsitelty ohjelmistorobotiikkaa ja tuskin lainkaan tekoälyä. Molempien merkitys on jo nyt suuri ja tulee kasvamaan voimakkaasti. Erityisesti näiden uudempien alueiden koulutukseen olisi kiinnitettävä huomiota.

Automaatio ja robotisaatio tulevat muuttamaan ammatteja, työtä ja työtekoon liittyviä rakenteita. On myönteistä, että päätösluonnoksessa on huomioitu myös tarve ennakoida näitä sosiaalisia ja yhteiskunnallisia muutoksia ja reagoida niihin proaktiivisesti.

Mielestämme olisi hyvä, että automaation ja robotisaation merkitys Suomelle tuotaisiin periaatepäätöksen julkistamisen yhteydessä esiin mahdollisimman korkealla profiililla.

4.4.2016

Ekosysteemien ja verkostojen syntyminen ja kehittäminen

Päätösluonnoksessa puhutaan uusista ekosysteemeistä ja niiden verkottamisesta. Useita muitakin verkostoja on, mutta korostamme että strategisen huippuosaamisen keskittymät FIMECC ja Digile ovat olemassa olevia yhteistyöareenoita, joihin kuuluvat kaikki automaatio- ja robotisaatioalojen relevantit toimijat, niin yritykset kuin tutkimuslaitoksetkin. FIMECCillä ja Digilellä on toimivat yhteydet sekä kansallisiin että kansainvälisiin verkostoihin, ja niiden todennäköinen yhdistyminen kevään aikana vahvistaa tätä jo toimivaa ekosysteemiä entisestään. Näin ollen emme pidä tarpeellisena synnyttää uusia päällekkäisiä rakenteita, joiden olisi alusta alkaen luotava toimintatapansa ja pelisääntönsä.

Luonnoksessa esitettyä eri toimijatahojen yhteistyöfoorumia päätöksen toimeenpanon valvojana pidämme hyvänä ajatuksena. Haluamme kuitenkin korostaa sitä, että tällaisen foorumin keinot kehityksen nopeuttamiseksi liittyvät nimenomaan toimintaympäristön (sääntelyn, rahoituksen yms.) kehittämiseen ja ongelmakohtien identifiointiin. Itse tuote- ja palvelukehitys ja innovaatioiden kaupallistaminen tapahtuvat edelleenkin pääosin yrityksissä ja niiden muodostamissa konsortioissa.

Toimenpidekohdan alla todetaan, että hyödynnetään kansainvälisiä ja EU-rahoitusmekanismeja paremmin sekä koordinoidaan ja kootaan konsortioita Horisontti-rahoituksen kotiuttamiseksi. Tekstissä jää epäselväksi, mikä on julkishallinnon rooli. Mahdollisesti julkishallinto voisi toteuttaa toimenpiteitä suomalaisten hankearvioijien määrän lisäämiseksi. On myös selvää, että erityisesti pk-yritykset tarvitsisivat enemmän tukea hankehakemusten laadun parantamiseksi ja määrän lisäämiseksi.

Konsortioiden kokoaminen on sinänsä yritysten ja tutkimuslaitosten tehtäväkenttää. PPP-tyyppisissä hankkeissa julkisen puolen osuus on luonnollisesti olennainen, ja näissä on syytä korostaa esikaupallisten ja innovatiivisten hankintojen merkitystä liiketoimintamahdollisuuksien edistämässä.

Robottiikan ja älykkään automaation liiketoimintamahdollisuuksia edistävä säädösympäristö

Kannustamme toimenpiteisiin liiketoiminnan esteiden tunnistamiseksi ja poistamiseksi, hyväksyntäprosessien sujuvoittamiseksi sekä kokeilujen ja pilotoinnin mahdollistamiseksi. Tämän kaltainen työkenttä on aiemmin mainitulle yhteistyöfoorumille omiaan.

EU-sääntelyvalmistelun tarkastelu on tärkeää myös siltä kannalta, miten sääntely saattaa vaikuttaa esteitä tuottavasti tai toimintaa rajoittavasti. Automatisoinnin ja robotisoinnin osalta on esimerkiksi uuden tietosuojasetuksen toimeenpanossa syytä miettiä, miten tulkitaan pykälää, jotka koskevat automatisoitua päätöksentekoa. Vaikeatulkintaisen tekijänoikeussääntelyn vaikutus, esimerkiksi teksti- ja datalouhinnan osalta, on myös huomioitava.

Robottiikan ja älykkään automaation edistäminen kaikilla yhteiskunnan aloilla

Luonnoksessa todetaan että hallinnon aloittain kartoitetaan ministeriöiden johdolla eri toimialoilla vaadittavat toimenpiteet. Esitämme, että kartoituksessa käytetään hyväksi toimialojen yritysten

4.4.2016

osaamista ja yritysten edustajia kutsutaan mukaan kartoitusten tekemiseen. Toisaalta korostamme myös, että aiemmin tehdyt selvitykset on syytä hyödyntää.

Erityisesti muilla kuin teollisuustoimialoilla ohjelmistorobotiikan osuus älykkästä automaatiosta on huomattava. Ohjelmistorobotiikan mahdollisuudet ovat todennäköisesti vielä huonosti ymmärrettyjä monilla toimialoilla.

Kilpailujen tai hackathonien osallistujia ei tulisi rajoittaa pelkästään startupeihin. Kilpailun luonteesta riippuen voi olla tarkoituksenmukaista hyödyntää laajempaa ja monipuolisempaa osallistujajoukkoa. Esimerkiksi IndustryHack toimii isojen yritysten kanssa.

Robotiikan ja älykkään automaation edistäminen kaikilla yhteiskunnan aloilla

Kuten luonnos toteaa automaatioon ja robotisaatioon liittyy runsaasti sosiaalisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä. Kannatamme sitä, että näihin teemoihin liittyvää koordinaatiota hoitaa perustettava yhteistyöfoorumi.

Luonnoksessa on mainittu, että omadatan hallintamalli voi luoda uusia automaatio- ja robotisaatiomahdollisuuksia. Tätä toteamusta ei ole kuitenkaan enempää avattu ja ajateltu kehityskulku jää epäselväksi.

Robotiikka- ja automaatiokehityksen edellyttämän osaamisen kehittäminen

Kannatamme sitä, että yritysten osaamistarpeet automaation ja robotiikan osalta kartoitetaan sellaisella tarkkuustasolla, että koulutuksen kehittäminen on mahdollista. Esitämme myös, että mahdolliset aiemmat kartoitukset alalta käydään tässä yhteydessä läpi. Täydennyskoulutusta ja muita nopeita reagointikeinoja osaamistarpeisiin on kehitettävä. Lisäksi toteamme, että tekoälyn tutkimus- ja kehitystoiminta epäilemättä edellyttää lisäpanostuksia.

Helsingissä, 4.4.2016

Rasmus Roiha
Toimitusjohtaja
Ohjelmistoyrittäjät ry